

ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАКТИКУМ З СОЦІАЛЬНО- ПСИХОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Напрямок підготовки **054 Соціологія**

Укладач: кандидат психологічних
наук, доцент, Кириченко В.В.

**УДК 159.9
К13**

*Рекомендовано до друку Вченою радою Житомирського державного університету
імені Івана Франка
(протокол № 2 від 31 січня 2020 року)*

Рецензенти:

Голентовська О.С.	завідувачка ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти КЗ «Житомирський ОІППО» ЖОР, кандидат психологічних наук
Шепельова М.В	кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник лабораторії психології творчості Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України

- К13 Практикум з соціально-психологічних досліджень: інструктивно-методичні матеріали / укладач Кириченко В.В. – Житомир : ЖДУ імені Івана Франка, 2020. – 48 с.

У інструктивно-методичних матеріалах представлено план лекційних, семінарських та лабораторних робіт до курсу «Практикум з соціально-психологічних досліджень». Вказані питання для самопідготовки, рекомендована література для самостійного опрацювання, перелік реферативних повідомлень, базові методи досліджень, які виносяться на опрацювання у межах ПОЗ.

УДК 159.9

© Кириченко В.В., 2020

ЗМІСТ

Вступ	4
Розподіл навчального часу за темами	5
Рекомендації до організації самостійної роботи	7
Алгоритм виконання лабораторної роботи	9
Змістовий модуль I. Методи соціально-психологічних досліджень	16
Змістовий модуль II. Методи психологічних досліджень у соціальній психології	21
Змістовий модуль III. Методи психологічних досліджень у віковій психології	24
Змістовий модуль IV. Проективні методи дослідження у психології	28
Змістовий модуль V. Методи вивчення особистості. Ідеографічні методи дослідження	30
Змістовий модуль VI. Методи дослідження мотивації та емоцій.....	33
Змістовий модуль VII. Методи вивчення життєвого шляху особистості	37
Критерії оцінювання	41

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Практикум з соціально-психологічних досліджень» має на меті ознайомити студентів з основними соціально-психологічними явищами, сформувати у них дослідницькі навички та культуру проведення психологічних досліджень. Курс побудований таким чином, щоб студенти могли ознайомитися з основними дослідницькими методами психології, які можуть використовуватися у соціологічних дослідженнях з метою діагностики психологічних феноменів у соціальному контексті. Курс передбачає розгляд основних методів дослідження з «Соціальної психології», «Психології праці», «Психології особистості» та «Вікової психології». У межах модулю студенти ознайомлюються з теоретико-методологічними основами окремої науково-прикладної галузі знань, навчаються визначати предметну область окремої галузі психологічного вчення, освоюють технологію використання методу в індивідуальному та груповому аспекті.

Лекційний курс розкриває феноменологію психологічних явищ, які мають масовий аспект. Розкривають методи психологічних досліджень, історію їх створення, діагностичні можливості та обмеження. Висвітлюються деонтологічні проблеми проведення соціально-психологічних досліджень. Робиться історичний екскурс у проблему стандартизації психологічного знання та психологічних інструментарію, розкриваються проблеми формулювання дослідницьких висновків, їх коректного подання. З метою успішного засвоєння курсу студенти матимуть можливість пілотного використання методик у польових умовах та вчитимуться створювати реалістичні моделі досліджуваних явищ у межах розв'язання професійно-орієнтованих завдань.

Навчальна дисципліна «Практикум з соціально-психологічних досліджень» тісно пов'язані з такими навчальними дисциплінами як «Соціологія», «Психодіагностика», «Загальна психологія», «Експериментальна психологія», «Методологія психологічних досліджень». Вона має також широкі міжпредметні зв'язки з соціологічними (психогігієна, фізична та психічна реабілітація) та соціально-економічними (економіка, маркетинг, демографія).

Метою вивчення курсу є засвоєння базових знань із психології, які можуть вивчатися у соціологічному контексті. Набуття навичок використання окремих психологічних методів з метою вирішення соціологічних та психологічних завдань. Сформувані уявлення про діагностичні можливості та обмеження окремих методів дослідження, їх використання у соціології.

Завдання курсу:

- 1) ознайомити студентів з актуальними проблемами психології та соціології;
- 2) вивчити основи наукової методології сучасної психології;
- 3) сформувати навички практичного використання психологічних методів у соціологічних дослідженнях;
- 4) навчитися формулювати висновки та порівнювати отримані результати з гіпотезою дослідження та його завданнями;
- 5) навчитися розв'язувати професійно-орієнтовані завдання, які дотичні до соціально-психологічної проблематики;
- 6) навчитися формулювати проблемні завдання дослідження відповідно до клієнтського запиту та здійснювати діагностику соціально-психологічних явищ, які мають проблемні моменти;
- 7) вивчити деонтологічні основи проведення соціологічних досліджень.

Програмні компетентності, якими мають оволодіти студенти.

Загальні:

1. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
2. Здатність до аргументованого представлення власної думки, компетентної та толерантної дискусії з її опонентами.
3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
4. Здатність бути критичним і самокритичним.

Спеціальні (фахові):

1. Уміння планувати, організовувати та здійснювати соціологічне дослідження
2. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки
3. Здатність застосовувати соціологічні поняття, концепції та теорії для інтерпретації соціальних явищ і процесів.
4. Розуміння базових закономірностей взаємодії індивідів, соціальних груп, спільнот та суспільств.
5. Розуміння соціальних процесів, трендів, можливостей і викликів соціальних змін в Україні та світі.
- 6.

Курс складається з 5 кредитів ЕКТС (150 годин).

РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ ЗА ТЕМАМИ

Назви змістових модулів і тем	денна форма					
	Всього годин	кількість годин				
		лекції	практичні	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Модуль I. Методи соціально-психологічних досліджень						
Психологія як галузь соціально-гуманітарного знання	6	4			2	
Методи психологічних досліджень. Принципи та методологія психологічних досліджень	8	2	2		4	
Експеримент у соціальній психології	6	2	2		2	
Деонтологія проведення соціально-психологічних досліджень	6	2	2		2	
Алгоритм виконання професійно-орієнтованих завдань	4	2			2	
Разом за Модуль № 1	30	10	6		12	
Модуль II. Методи психологічних досліджень у соціальній психології						
Конфлікт як соціально-психологічне явище	6	2			4	
Методика дослідження поведінки людини у конфліктній ситуації К.У. Томаса «Стратегії поведінки людини у ситуації конфлікту»	8		2		6	
Виконання професійно-орієнтованих завдань	16		6		10	
Разом за Модуль № 2	30	2	8		20	
Модуль III. Методи психологічних досліджень у віковій психології						
Періодизація вікового розвитку особистості	4	2			2	
Кризи вікового розвитку	6		2		4	
Шкала оцінки психічного розвитку дитини В. Манової-Томової (від 4 до 52 тижнів; від 1 до 3 років)	6		2		4	
Виконання професійно-орієнтованих завдань	14		6		8	
Разом за модулем № 3	30	2	10		18	
Модуль IV. Проективні методи дослідження у психології						
Психологія родинних стосунків	8		2		6	
Методика «Малюнок сім'ї» (Г.Т. Хоментаскас)	8		2		6	
Виконання професійно-орієнтованих завдань	14		6		8	
Разом за Модуль № 4	30		10		20	

Назви змістових модулів і тем	денна форма					
	Всього годин	кількість годин				
		лекції	практичні	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Модуль V. Методи вивчення особистості. Ідеографічні методи дослідження						
Використання біографічного методу в психології	8		2		6	
Методика багатофакторного дослідження особистості Р. Кеттелла (форма С)	8		2		6	
Виконання професійно-орієнтованих завдань	14		6		8	
Разом за Модуль № 5	30		10		20	
Усього за 3 семестр	150	16	40		94	
Залік						
Модуль VI. Методи дослідження мотивації та емоцій						
Психологія емоцій та почуттів. Класифікації та систематика	8	2	2		4	
Вивчення потребової сфери особистості	4	2			2	
Мотивація професійної діяльності особистості	6		2		4	
Опитувальник внутрішньої мотивації Р. Раяна (адаптація В.О. Климчука, О.Л. Музики)	12		4		8	
Разом за Модуль № 6	30	4	8		18	
Модуль VII. Методи вивчення життєвого шляху особистості						
Психологічне вивчення життєвого шляху особистості	10	4	2		4	
Особистість у системі соціальних стосунків. Рефлексія дискретності життєвого шляху особистості	8		2		6	
Методи дослідження життєвого шляху особистості (Головаха Є.І., Кронік О.О.)	12		4		8	
Разом за Модуль № 7	30	4	8		18	
Усього за 4 семестр	60	8	16		36	
Усього за курс	210	24	56		130	

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Т.М. Майстренко.

Самостійна робота є невід’ємною складовою вивчення навчальної дисципліни і здійснюється за такими напрямками:

- підготовка теоретичних питань до семінарських занять;
- виконання професійно-орієнтованих завдань на лабораторному практикумі;
- конспектування першоджерел;
- підготовка рефератів;
- підготовка до підсумкових модульних робіт;
- підготовка до заліку та екзамену.

Підготовка теоретичних питань до семінарських занять передбачає опрацювання питань семінарського заняття. Ці питання могли як частково розглядатися під час лекції, так і виноситися на самостійне опрацювання.

Алгоритм підготовки.

- Визначте питання для підготовки (Ви маєте розглянути всі питання, зазначені у плані семінарського заняття).
- Візьміть у бібліотеці університету (читальному залі або на кафедрі) джерела, зазначені у списку основної літератури до заняття. При підборі літератури можете користуватися бібліотечними каталогами (алфавітним, предметним або систематичним).
- Визначте розділи (теми або параграфи), в яких розкрито питання семінарського заняття.
- Прочитайте ці розділи.
- Складіть план (простий або складний) відповіді на кожне питання.
- Визначте основні поняття, які Ви повинні засвоїти.
- Проаналізуйте, як опрацьований матеріал пов’язаний з іншими питаннями теми.
- Задля кращого засвоєння матеріалу складіть короткий конспект, схеми, таблиці або графіки.
- Визначте проблеми в опрацьованому матеріалі, які Ви недостатньо зрозуміли. З цими питаннями Ви можете звернутися на консультації до викладача.

Конспектування першоджерел передбачає поглиблений розгляд окремих питань теми. Для конспектування можуть пропонуватися статті з фахових журналів, розділи монографій або підручників.

Алгоритм підготовки.

- Прочитайте запропоноване першоджерело.
- Правильно оформіть бібліографію першоджерела (автор, назва, вихідні дані).
- Складіть план (простий або складний).
- Для кожного пункту плану виділіть основні положення проблеми, яка висвітлюється у першоджерелі.
- Оформіть прочитаний текст у формі тез або анотації, використовуючи, за необхідності, схеми, таблиці, графіки тощо.
- Для самоперевірки перекажіть статтю, використовуючи власний конспект.

Підготовка рефератів передбачає глибокий і детальний аналіз проблеми, винесеної у темі реферату.

Алгоритм підготовки.

- Ознайомтеся з вимогами до оформлення реферату.

- Підберіть літературу, в якій розкривається тема реферату. При підборі літератури можете користуватися бібліотечними каталогами (алфавітним, предметним або систематичним).
- Складіть план реферату.
- Опрацюйте літературні джерела, користуючись порадами до конспектування першоджерел.
- Систематизуйте опрацьований матеріал відповідно до плану реферату.
- Здійсніть власний критичний аналіз і надайте оцінку висвітленої проблеми.
- На основі реферату підготуйте усну доповідь на семінарське заняття.

Підготовка до підсумкової модульної роботи та екзамену має на меті узагальнення й систематизацію знань з окремого модуля або дисципліни у цілому.

Алгоритм виконання

- Ознайомтеся з переліком питань та завдань до ПМР або екзамену.
- Підберіть підручники, інструктивно-методичні матеріали або іншу довідкову літературу, необхідну для підготовки (її перелік Ви можете знайти в робочій програмі або інструктивно-методичних матеріалах).
- Перегляньте зміст кожного питання, користуючись власними конспектами або підручниками.
- Визначте рівень знань з кожного питання.
- Визначте питання, які потребують ретельнішої підготовки (опрацювання додаткової літератури, складання конспектів, схем, виконання окремих завдань тощо). З цією метою зверніться до алгоритму підготовки теоретичних питань до семінарських занять та виконання завдань до лабораторного практикуму занять.
- З метою самоперевірки перекажіть теоретичні питання.

Компетенції, що формуються у процесі вивчення курсу

1. Здатність до абстрактного та конкретного мислення, аналізу та синтезу
2. Здатність діяти соціально відповідально
3. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки
4. Здатність проаналізувати, представити та проінтерпретувати числові й нечислові соціальні дані
5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій
6. Здатність критично аналізувати і узагальнювати інформацію, отриману з різних джерел
7. Розуміння соціальних процесів, трендів, можливостей і викликів соціальних змін в Україні та світі

АЛГОРИТМ ВИКОНАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОГО ЗАВДАННЯ

О.Л. Музика, В.В. Горбунова, І.С. Загурська, Т.М. Майстренко та інші¹

І. ЕТАП ПЕРВИННОГО АНАЛІЗУ ПРОБЛЕМИ																
Порядок дій		Критерії оцінювання та спосіб презентації*														
1.1. Категоріально-термінологічне довізначення проблеми, з якою звернулися до психолога (уточнення проблеми, її переформулювання з використанням базових психологічних категорій, понять та термінів)		Діалогічне формулювання проблеми з дотриманням принципу поваги до людини, яка звернулася за психологічною допомогою. Використання базових категорій, понять та термінів, необхідних для подальшої роботи з проблемою. Доступність переформульованої проблеми для сприймання людини, що звернулася за допомогою. <i>Опис роботи з проблемою у формі діалогу.</i>														
1.2. Формування реалістичних очікувань у людини, яка звернулася за допомогою, та визначення напрямків практичної роботи психолога		Виокремлення тих моментів у проблемі, які належать та не належать до компетенції психолога. Аргументованість вибору напрямку практичної роботи психолога (психодіагностична, консультатійна, корекційно-розвивальна, просвітницько-профілактична та інші види робіт). Конкретність очікувань від роботи психолога. <i>Опис меж компетенції психолога</i> <table><tr><td><i>Напрямок практичної роботи</i></td><td colspan="2"><i>Обґрунтування</i></td></tr><tr><td></td><td colspan="2"></td></tr></table> <i>Перелік очікуваних результатів від роботи психолога.</i>			<i>Напрямок практичної роботи</i>	<i>Обґрунтування</i>										
<i>Напрямок практичної роботи</i>	<i>Обґрунтування</i>															
ІІ. ПЛАНОВО-ПІДГОТОВЧИЙ ЕТАП																
2.1. Аналіз власного досвіду виконання подібних завдань при вивченні навчальних дисциплін та проходженні практик		Повнота переліку навчальних дисциплін, модулів та тем, завдань практик, де виконувалися аналогічні або близькі за змістом завдання. <table><tr><td><i>Дисципліна</i></td><td><i>Модуль</i></td><td><i>Тема</i></td><td><i>Зміст питань</i></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table> <table><tr><td><i>Назва практики</i></td><td><i>Зміст завдань</i></td></tr><tr><td></td><td></td></tr></table>			<i>Дисципліна</i>	<i>Модуль</i>	<i>Тема</i>	<i>Зміст питань</i>					<i>Назва практики</i>	<i>Зміст завдань</i>		
<i>Дисципліна</i>	<i>Модуль</i>	<i>Тема</i>	<i>Зміст питань</i>													
<i>Назва практики</i>	<i>Зміст завдань</i>															
2.2. Підбір і аналіз літератури та формулювання припущень про причини виникнення проблеми		Наявність всіх видів джерел (довідкова література, монографії, вузькоспеціалізовані статті). Використання електронних каталогів, Internet-ресурсів. Правильність бібліографічного опису.														

¹ Професійно-орієнтовані завдання з психології: навчальний посібник / [За ред. О.Л. Музики] / Олександр Леонідович Музика, Вікторія Валеріївна Горбунова, Інна Станіславівна Загурська, Віталій Олександрович Климчук та ін. – 3-тє вид., перероб. і доп. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2010 – 590 с.

* Усі матеріали представляйте у презентації, створеній у Power Point.

	Зазначення основних тез, ідей з конкретних книг чи статей, що дозволяють глибше зрозуміти проблему. Обґрунтованість припущень щодо причин проблеми. <table><tr><td>Бібліографічний опис джерела</td><td>Основні ідеї та тези, що стосуються проблеми</td></tr><tr><td></td><td></td></tr></table> Опис припущень щодо причин виникнення проблеми. Пам'ятайте, що посилання виключно на підручники та конспекти лекцій свідчить про низький фаховий рівень психолога.	Бібліографічний опис джерела	Основні ідеї та тези, що стосуються проблеми				
Бібліографічний опис джерела	Основні ідеї та тези, що стосуються проблеми						
2.3. Консультація з фахівцями (в першу чергу це спеціалісти з окремих дотичних до психології галузей (соціологія, психіатрія, педіатрія, дефектологія, правознавство тощо), а також психологи – визнані авторитети в окремих аспектах вашої проблеми)	Аргументоване обґрунтування потреби у консультації фахівця. Визначення фахівців, до яких можна звернутися за консультацією. Повнота переліку та правильність питань для консультації. <table><tr><td>Фахівець</td><td>Обґрунтування необхідності консультації</td><td>Перелік питань</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table> Пам'ятайте, що з учителями, шкільними психологами, працівниками установ та іншими поінформованими особами ви можете просто радитися або уточнювати окремі аспекти проблеми. Консультуватися можна лише з тими, чий професійні знання апіорі глибші за ваші.	Фахівець	Обґрунтування необхідності консультації	Перелік питань			
Фахівець	Обґрунтування необхідності консультації	Перелік питань					
2.4. Складання розгорнутого плану виконання завдання, підбір методів та аналіз ресурсів	Повнота плану, наявність всіх необхідних етапів. Відповідність методів задачам, що стоять перед психологом на кожному з етапів. Перелік необхідних матеріалів. <table><tr><td>Етап роботи</td><td>Методи та процедури</td><td>Необхідні ресурси</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table>	Етап роботи	Методи та процедури	Необхідні ресурси			
Етап роботи	Методи та процедури	Необхідні ресурси					
2.5. Передбачення проблемних моментів (нерозуміння клієнтом причин проблеми, орієнтація клієнта на швидкий результат, перекладання на психолога відповідальності за вирішення проблеми, провокативна поведінка клієнта (провокація агресії, подвійних стосунків, порушення закону тощо), інші проблемні моменти)	Відповідність виділених проблемних моментів специфіці завдання. Глибина аналізу можливих причин проблемних ситуацій. Продуманість варіантів уникнення проблемних моментів. <table><tr><td>Проблемні моменти</td><td>Причини виникнення</td><td>Шляхи уникнення</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table> Пам'ятайте, що відсутність літератури (те, що ви її не знайшли) чи брак часу (те, що ви не змогли його спланувати) не є проблемними моментами, які стосуються ПОЗ. Професійне життя завжди багатше за навчання, а тому фраза на зразок «ми	Проблемні моменти	Причини виникнення	Шляхи уникнення			
Проблемні моменти	Причини виникнення	Шляхи уникнення					

	такого не вчили» також є проблемним моментом, який ПОЗ не стосується.
2.6. Підготовка матеріалів, необхідних для виконання завдання (структура первинного інтерв'ю, бланки методик, стимульний матеріал, корекційна програма, програма тренінгу, робочі альбоми для ведучого та учасників тренінгу, інші матеріали)	Повнота та якість матеріалів, їх відповідність задачам, що стоять перед психологом. <i>Представлення матеріалів.</i>
III. ЕТАП ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ	
3.1. Збір емпіричних даних (діагностичне дослідження, експеримент, біографічне дослідження, психосемантичне дослідження, первинне діагностичне інтерв'ю, інші способи дослідження проблеми)	Правильність збору емпіричних даних з використанням обов'язкової методики. Обґрунтованість вибору додаткової методики (якщо такий вибір був). Якість структурування та презентації зібраних матеріалів. <i>Обґрунтування вибору додаткової методики (якщо такий був).</i> <i>Текстове, табличне, графічне представлення отриманих даних.</i>
3.2. Аналіз та інтерпретація отриманих даних	Правильність вибору методів якісного (класифікація, опис окремих випадків, схематизація, типологізація тощо) та кількісного аналізу (описові статистики, кореляційний аналіз, методи статистичного висновку, методи багатовимірної статистики). Відповідність емпіричних даних та зроблених висновків. Глибина та повнота аналізу та інтерпретації отриманих даних. <i>Аналіз та інтерпретація отриманих даних.</i>
3.3. Надання психологічної допомоги* (консультативна бесіда, психотерапевтична робота, тренінгове заняття, розвиваюче заняття, навчаючий експеримент, інші ситуації практичної роботи)	Правильність застосування психологічних технік та методик з дотриманням конкретних вимог, обґрунтованих та описаних їх авторами. Обґрунтованість вибору додаткових технік та методик (якщо такий вибір був). Дотримання принципів професійної етики. <i>Обґрунтування вибору додаткової техніки або процедури (якщо такий був).</i> <i>Опис процесу надання допомоги.</i>
IV. ЗВІТНО-ПІДСУМКОВИЙ ЕТАП	
4.1. Представлення результатів людині, яка звернулася із запитом (висновок за результатами дослідження, підсумкова консультативна бесіда, звіт за результатами)	Правильність та обґрунтованість висновків. Якість оформлення звіту, повідомлення, діагностичного висновку тощо. Узгодження очікувань (пункт 1.2.) і отриманих результатів.

* Пункт може бути пропущений з огляду на особливості завдання.

тренінгової роботи, виступ на батьківських зборах, перед виробничим колективом, інші варіанти представлення результатів)	<i>Діалогічне представлення результатів роботи замовнику чи клієнту з використанням табличних, графічних, відео матеріалів тощо.</i>
--	--

V. ЕТАП САМОАНАЛІЗУ, ГРУПОВОЇ РЕФЛЕКСІЇ ТА САМОРОЗВИТКУ

Навчально-професійні вміння	Складові навчально-професійних умінь (субуміння, дії та операції)	Самооцінка навчально-професійних умінь	Як референтні особи оцінили б мої вміння				Оцінка групи
			викладач	одногрупник		інша особа	
				+	–		
Проводити категоріально-термінологічне до визначення проблеми	володіння категоріально-термінологічним апаратом						
	мовленнєві та інтерпретаційні вміння						
	вміння вести діалог						
	спонукати клієнта до рефлексії						
	доступно пояснювати психологічні терміни						
	підтримувати зворотній зв'язок						
							
Формувати реалістичні очікування	аналізувати очікування клієнта на предмет реалістичності						
	вміння пояснити клієнту межі власної професійної компетенції						
	визначати здатність клієнта об'єктивно оцінювати свій стан						
	визначати міру участі клієнта у роботі над проблемою						
							
Визначати напрямки майбутньої практичної роботи	визначати власні можливості і вміння для вирішення проблеми						
	співвідносити клієнтський запит з напрямками практичної роботи						
	аналізувати ресурсні можливості клієнта						
Аналізувати власний досвід подібної роботи	актуалізовувати власний професійно важливий досвід						
	визначати дотичні до проблеми теми та модулі з вивчених дисциплін						
							
Підбирати та аналізувати літературу	працювати з електронними та паперовими каталогами						
	користуватися пошуковими Інтернет-системами						

	стисло виокремлювати головні ідеї з опрацьованих джерел						
	аналізувати проблему з точки зору теоретичних та прикладних аспектів						
	оцінювати джерела з точки зору їх наукової та прикладної цінності						
							
Формулювати припущення про причини виникнення проблеми	зіставляти опрацьований матеріал з проблемою клієнта						
	зіставляти ймовірні причини проблеми з конкретною ситуацією						
	вибирати найімовірніші причини виникнення проблеми						
							
Планувати та проводити консультації з фахівцями	визначати коло питань, вирішення яких потребує вузькоспеціалізованих знань						
	визначати коло фахівців, які можуть надати потрібну консультацію						
	встановлювати та підтримувати професійні контакти з фахівцями						
							
Складати розгорнутий план виконання завдання	визначати етапність роботи та логічну послідовність її виконання						
	формулювати завдання та підзавдання на кожному з етапів роботи						
	прогнозувати результат кожного з етапів роботи						
	вносити корективи (при потребі) в робочі гіпотези						
Підбирати методи та аналізувати ресурси	обирати методи, які можуть бути використані для виконання завдання						
	оцінювати власну готовність використовувати обрані методи						
	конструювати комплексну методику на основі обраних методів, вправ, технік..						
	дотримуватись авторських прав						
Передбачати проблемні моменти	відносити запит клієнта до певного класу проблем						
	розрізняти текст і підтекст клієнтського запиту						

	реалістично оцінювати поточну ситуацію професійної взаємодії						
	прогнозувати і попереджувати розвиток конфліктних стосунків						
	створювати реалістичний психологічний портрет клієнта						
							
Готувати необхідні матеріали	використовувати ПК для підготовки стимульних та аналітичних матеріалів						
	користуватися заздалегідь підготовленими базами психологічних методик						
	перевіряти матеріали за критеріями грамотності та естетичності						
							
Збирати емпіричні дані	створювати робочу атмосферу						
	організовувати взаємодію з клієнтом відповідно до ситуації збору даних						
	давати чіткі інструкції						
	використовувати відповідні способи фіксації даних (протоколи, відеозаписи..)						
	систематизувати емпіричні дані						
Аналізувати та інтерпретувати отримані дані							
	використовувати кількісні методи аналізу даних						
	користуватися комп'ютерними статистичними програмами						
	робити якісний аналіз отриманих даних (типологізація, психологічна казуїстика)						
	тлумачити отримані дані, застосовуючи методи інтерпретації						
	робити психологічні прогнози						
Надавати психологічну допомогу							
	визначати мету психологічної допомоги та зіставляти її з очікуваннями клієнта						
	спонукати клієнта до використання особистісних ресурсів						
	володіти обов'язковим мінімальним набором психологічних вправ та технік						
	використовувати апробовані техніки надання психологічної допомоги						
Представляти							
	представляти результати						

результати роботи	дослідження за допомогою Power Point, Excel тощо						
	оцінювати рівень розуміння клієнтом інформації						
	коректно повідомляти результати роботи						
	наголошувати на важливій для розв’язання проблеми інформації						
	порівнювати та узгоджувати результати роботи з очікуваннями						
	розробляти з клієнтом програму подальших дій, в тому числі й з саморозвитку						
							

Підсумкова рефлексія позитивних моментів (подумайте та напишіть, що саме вдалося зробити, чого досягти, від чого отримати професійне задоволення)

Програма саморозвитку (позначте (обведіть кружечком) ті дії, операції, які б ви хотіли удосконалити, та особистісні якості, які б ви хотіли розвинути; виберіть та максимально конкретизуйте три з них і побудуйте програму саморозвитку з термінами та критеріями самоконтролю).

Складові навчально-професійних умінь та професійно важливі якості, які потрібно було б розвинути	В чому полягали труднощі	План заходів для саморозвитку	Терміни	Критерії самоконтролю

МОДУЛЬ 1. МЕТОДИ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Назви змістових модулів і тем	денна форма					
	Всього годин	кількість годин				
		лекції	практичні	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Модуль І. Методи соціально-психологічних досліджень						
Психологія як галузь соціально-гуманітарного знання	6	4			2	
Методи психологічних досліджень. Принципи та методологія психологічних досліджень	8	2	2		4	
Експеримент у соціальній психології	6	2	2		2	
Деонтологія проведення соціально-психологічних досліджень	6	2	2		2	
Алгоритм виконання професійно-орієнтованих завдань	4	2			2	
Разом за Модуль № 1	30	12	6		12	

ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

Лекція №1-2 ПСИХОЛОГІЯ ЯК ГАЛУЗЬ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОГО ЗНАННЯ

1. Предмет та завдання сучасної психології
2. Зв'язок психології з іншими соціо-гуманітарними науками
3. Історичний експурс становлення психології у межах міфології
4. Філософський період розвитку психології
5. Галузі психології

Лекція №2. МЕТОДИ ПСИХОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ. ПРИНЦИПИ ТА МЕТОДОЛОГІЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

1. Методи у психології. Поняття про об'єктивні та суб'єктивні методи пізнання соціально-психологічної реальності
2. Систематика методів психологічного пізнання
3. Принципи проведення психологічних досліджень
4. Ідеографічні та номотетичні та ідеографічні методи дослідження
5. Опитування як метод пізнання психологічної реальності

Лекція №3. ЕКСПЕРИМЕНТ У СОЦІАЛЬНІЙ ПСИХОЛОГІЇ

1. Експериментальне вивчення соціально-психологічних явищ
2. Етапи та зміст психологічного експерименту
3. Експериментальні змінні та засоби їх контролю.
4. Експериментальні плани
5. Доекспериментальні та квазіекспериментальні плани
6. Валідність та надійність психологічного експерименту

Лекція №3. ДЕОНТОЛОГІЯ ПРОВЕДЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

1. Етичні проблеми у психології
2. Етика спілкування у роботі практичного психолога
3. Етичний кодекс психолога
4. Основні етичні протиріччя, принципи, правила та стандарти у роботі психолога
5. Норми професійної етики для розробників та користувачів психодіагностичних методик

Лекція №4. АЛГОРИТМ ВИКОНАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИХ ЗАВДАНЬ

1. Первинний аналіз проблеми

2. Планово-підготовчий
3. Етап первинної роботи
4. Звітно-підсумковий етап
5. Етап самоаналізу та групової рефлексії

Питання для обговорення

- Які соціально-психологічні феномени вам відомі?
- Чи можна використовувати психологічні методи у соціології?
- Які суб'єктивні та об'єктивні методи психологічних досліджень вам відомі?
- Які стандартизовані опитувальники вам відомі? З метою дослідження яких явищ вони використовуються?

Література до курсу

1. Експериментальна психологія [Текст] : [курс лекцій] / [уклад. О.В. Романенко]. – К. : Нац. акад. внутр. справ, 2017. – 146 с.
2. Милграм С. Эксперимент в социальной психологии / С. Милграм – СПб.: Издательство «Питер», 2000. – 336 с.: ил. – (Серия «Мастера психологии»)
3. Загальна психологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / С.Д.Максименко, В.О.Зайчук, В.В.Клименко, В.О.Соловієнко. За загальною редакцією академіка С.Д.Максименко. –К.: Форум, 2000. – 543 с.
4. Наследов А.Д. Математические методы психологического исследования. Анализ и интерпретация данных. Учебное пособие / А.Д. Наследов – СПб.: «Речь», 2004. – 392 с.
5. Москаленко В.В. Соціальна психологія: Підручник / В.В. Москаленко . – К: Центр навч. літ-ри, 2005. – 624 с.
6. Бурлачук Л.Ф. Психодиагностика: Учебник для вузов / Л.Ф. Бурлачук – СПб.: Питер, 2005. – 351 с.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Практичне заняття № 1

МЕТОДИ ПСИХОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ. ПРИНЦИПИ ТА МЕТОДОЛОГІЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Питання для обговорення

1. Методи психологічних досліджень.
2. Класифікація методів психологічних досліджень
3. Принципи проведення психологічних досліджень
4. Ідеографічний та номотетичний підхід у психодіагностиці
5. Використання методів математичної статистики у соціально-психологічних дослідженнях
6. Кореляційні дослідження та їх проведення

Реферати

1. Спостереження як метод соціально-психологічних досліджень.
2. Використання біографічного методу у психології

Практичне заняття № 2 ЕКСПЕРИМЕНТ У СОЦІАЛЬНІЙ ПСИХОЛОГІЇ

Питання для обговорення

1. Міське життя як психологічний досвід.
2. До проблеми дотримання соціальних норм: експеримент в метро.
3. Деякі умови підпорядкування / не підпорядкування авторитету.
4. Індивід і група
5. Людина в мережі комунікацій

Основні поняття: експеримент, соціальний експеримент, вплив, контрольна група, експериментальна група, експериментальна гіпотеза, експериментальний план, кореляційні дослідження.

Опрацювати статті та матеріали першоджерел:

Телевидение и антисоциальное поведение: полевые экспериментальные исследования // Милграм С. Эксперимент в социальной психологии / С. Милграм – СПб.: Издательство «Питер», 2000. – С. 275-292

Реферати

1. Соціальні експерименти Філіпа Зімбардо.
2. Етичні правила проведення соціально-психологічних експериментів

Практичне заняття № 3

ДЕОНТОЛОГІЯ ПРОВЕДЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

1. Експериментальна взаємодія
2. Етичні аспекти психологічних досліджень
3. Згода на участь у психологічному дослідженні
4. Правове регулювання психологічних досліджень
5. Наукове шахрайство та чистота експерименту

Основні поняття: етичний кодекс психолога, етика, мораль, право, згода на участь у дослідженні, колективний суб'єкт діяльності,

Опрацювати статті та матеріали першоджерел:

Горбунова В.В. Експериментальна взаємодія. Етика психологічних досліджень // Експериментальна психологія в схемах і таблицях: Навчальний посібник. – К.: «ВД «Професіонал», 2007. – С.34-45

Горбунова В.В. Етичні та правові аспекти психологічних досліджень // Практична психологія соціальна робота. – № 3. – 2005. – С. 18-23.

Реферати

1. Правова регуляція діяльності психолога в інших країнах
2. Етичний кодекс психолога

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бочелюк В. Й. Методика та організація наукових досліджень із психології: Навчальний посібник [Електронний ресурс] / В. Й. Бочелюк, В.В.Бочелюк. – К. : Центр учбової літератури, 2008. –360 с. –Режим доступу : <https://docviewer.yandex.ua/?url=http%3A%2F%2Fpadabum.com%2F%3Fid%3D88773&name=x.php%3Fid%3D88773&lang=uk&c=5765b453eea22>.
2. Бурлачук Л.Ф. Психодіагностика: Учебник для вузов / Л.Ф. Бурлачук – СПб.: Питер, 2005. – 351 с.
3. Горбунова В.В. Експериментальна психологія в схемах і таблицях: Навчальний посібник. – К.: «ВД «Професіонал», 2007. – 208 с.
1. Експериментальна психологія [Текст] : [курс лекцій] / [уклад. О.В. Романенко]. – К. : Нац. акад. внутр. справ, 2017. – 146 с.
2. Загальна психологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / С.Д.Максименко, В.О.Зайчук, В.В.Клименко, В.О.Соловієнко. За загальною редакцією академіка С.Д.Максименко. –К.: Форум, 2000. – 543 с.
3. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник [Електронний ресурс] / О. В. Крушельницька. –К.: Кондор, 2003. -192 с. – Режим доступу : <http://www.twirpx.com/file/121707/3>.
4. Милграм С. Експеримент в соціальній психології / С. Милграм – СПб.: Издательство «Питер», 2000. – 336 с.: ил. – (Серия «Мастера психологии»)
5. Москаленко В.В. Соціальна психологія: Підручник / В.В. Москаленко. – К: Центр навч. літ-ри, 2005. – 624 с.
6. Наследов А.Д. Математические методы психологического исследования. Анализ и интерпретация данных. Учебное пособие / А.Д. Наследов – СПб.: «Речь», 2004. – 392 с.
7. Основи методології та організації наукових досліджень : Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів [Електронний ресурс] / за ред. А.Є. Конверського. – К. : Центр учбової літератури, 2010. –352 с.– Режим доступу : https://docviewer.yandex.ua/?url=http%3A%2F%2Fshron.chtyvo.org.ua%2FKonverskyi_Anatolii%2FOsnovy_metodolohii_ta_orhanizatsii_naukovykh_doslidzhen.pdf&name=Osnovy_metodolohii_ta_orhanizatsii_naukovykh_doslidzhen.pdf&lang=uk&c=5765b64492204.
8. Основи наукових досліджень : науково-допоміжний бібліографічний показник [Електронний ресурс] / Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, Наукова бібліотека ; укладачі: І.О. Железняк, В.В. Косенко ; ред. В. В. Косенко ; передмова В.В. Косенко. – Суми : СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2014. – 284 с. – Режим доступу : http://library.sspu.sumy.ua/biblioteka/bibliografichni_pokazhchyky/2014/1_g.pdf
9. СтеченкоД. М. Методологія наукових досліджень. Підручник [Електронний ресурс] / Д.М. Стеченко, О.С. Чмир. – К. :Знання,2005. –309 с.– Режим доступу : <http://toloka.to/t396646>

МОДУЛЬ 2. МЕТОДИ ПСИХОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У СОЦІАЛЬНІЙ ПСИХОЛОГІЇ

Назви змістових модулів і тем	денна форма					
	Всього годин	кількість годин				
		лекції	практичні	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Модуль II. Методи психологічних досліджень у соціальній психології						
Конфлікт як соціально-психологічне явище	6	2			4	
Методика дослідження поведінки людини у конфліктній ситуації К.У. Томаса «Стратегії поведінки людини у ситуації конфлікту»	8		2		6	
Виконання професійно-орієнтованих завдань	16		6		10	
Разом за Модуль № 2	30	2	8		20	

ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

Лекція № 1 КОНФЛІКТ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНЕ ЯВИЩЕ

1. Психологічна сумісність як умова успішності діяльності.
2. Організаційна структура групи та психологічна сумісність.
3. Соціальний конфлікт та його виникнення. Організаційно-психологічні умови вирішення соціальних конфліктів.
4. Подолання виробничих конфліктів через популяризацію людської різноманітності

Питання для обговорення

- На що необхідно звертати увагу у процесі вивчення соціального конфлікту?
- Визначте відмінності між поняттями «психологічна сумісність» та «спрацьованість»?
- Охарактеризуйте фактори, які впливають на процес вирішення соціального конфлікту.
- Які наслідки можуть виникнути в результаті тривалого загострення протистояння між членами соціальної групи?
- Яку стратегію вирішення конфлікту найчастіше обираєте Ви? Свою відповідь обґрунтуйте.

Література до курсу

1. Беззубко Л.В. Управління трудовими конфліктами : навч. посіб. / Л.В. Беззубко, А. Г. Зюнькін, А. В.Калина. – К. : МАУП, 2004. – 256 с.
2. Обран-Лембрик Л. Е. Основи психології управління : монографія / Обран-Лембрик Л. Е. –Івано-Франківськ : „Плай”, 2002. – 426 с.
3. Жариков Е. С. Психология управления. Книга для руководителя и менеджера по персоналу / Жариков Е. С. – М. , 512 с.
4. Кириченко В.В. Психологія праці : модульний курс : навчальний посібник (рекомендовано Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів) / Віктор Васильович Кириченко, Олег Васильович Мазяр. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. – 190 с.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Практичне заняття № 1 МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ ПОВЕДІНКИ ЛЮДИНИ У КОНФЛІКТНІЙ СИТУАЦІЇ К.У. ТОМАСА «СТРАТЕГІЇ ПОВЕДІНКИ ЛЮДИНИ У СИТУАЦІЇ КОНФЛІКТУ»

Питання для обговорення

1. Історія створення методики «Стратегії поведінки людини у ситуації конфлікту».
2. Діагностичні можливості та обмеження у використанні
3. Особливості інтерпретації результатів дослідження

Опрацювати статті та матеріали першоджерел:

Васильюк Ф.Е. Жизненный мир и кризис: типологический анализ критических ситуаций // Психологический журнал. – 1995. – №3. – С. 90-101.

Реферати

1. Геополітичні конфлікти та їх особливості.
2. Моделі вирішення конфліктів

Практичне заняття № 2-4 ВИКОНАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИХ ЗАВДАНЬ

Практичні завдання

Заняття №1.

Формулювання дослідницьких проблем та пошук можливостей до використання методики у соціально-психологічних дослідженнях. Опис клієнтського запиту. Самодіагностика (за можливості) або виконання однієї дослідницької сесії з досліджуванним. Формулювання висновків дослідження.

Заняття №2.

Виконання I та II етапів професійно-орієнтованого заняття за алгоритмом. Представлення клієнтського запиту та постановка дослідницьких завдань. Методологічний та теоретичний аналіз проблеми. Опис необхідних для виконання завдання ресурсів. Передбачення проблемних моментів. Складання розгорнутого плану дослідження.

Заняття №3.

Презентація змодельованих результатів дослідження. Формулювання дослідницьких висновків та рекомендацій на їх основі (якщо такі можливі). Представлення результатів дослідження у діалогічній формі. Самоаналіз виконання завдання.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Ануфрієва Н.М. Психологія конфлікту: Навч. Посібн. – К.: Інститут після дипломної освіти КНУ, 2005.– 101 с.
2. Анцупов А.Л., Малышев А.А. Введение в конфликтологию.– К.:МАУП, 1996. – 103 с.
3. Ложкін Г.В., Пов'якель Н.І. Психологія конфлікту: Теорія і сучасна практика: Навч. посібн. – К.: Професіонал, 2006. – 416 с.
4. Ішмуратов А.Т. Конфлікт і згода. Основи когнітивної теорії конфліктів. - К.: Наук, думка, 1996. – 190 с.
5. Рубин Дж., Пруйт Д., Ким Хе Сунг. Социальный конфликт: эскалация, тупик, разрешение. - СПб.: Прайм-ЕВРОЗНАК, 2001. – 352 с.

МОДУЛЬ 3. МЕТОДИ ПСИХОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ВІКОВІЙ ПСИХОЛОГІЇ

Назви змістових модулів і тем	денна форма					
	Всього годин	кількість годин				
		лекції	практичні	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Модуль III. Методи психологічних досліджень у віковій психології						
Періодизація вікового розвитку особистості	4	2			2	
Кризи вікового розвитку	6		2		4	
Шкала оцінки психічного розвитку дитини В. Манової-Томової (від 4 до 52 тижнів; від 1 до 3 років	6		2		4	
Виконання професійно-орієнтованих завдань	14		6		8	
Разом за модулем № 3	30	2	10		18	

ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

Лекція № 1 ПЕРІОДИЗАЦІЯ ВІКОВОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

1. Проблема вікової періодизації у соціальній антропології
2. Періодизація вікового розвитку Д. Б. Ельконіна
3. Періодизація вікового розвитку Е. Еріксона
4. Теорії поколінь Е. Хувер та У. Штраус
5. Нормативні кризи вікового розвитку

Питання для обговорення

- Яку роль відіграє культура у віковому розвитку особистості?
- Які відмінності існують між періодизацією вікового розвитку Д.Б. Ельконіна та Е. Еріксона?
- Які класичні періодизації вікового розвитку вам відомі?
- Чим відрізняються нормативні та ненормативні кризи вікового розвитку?

Література до курсу

1. Абрамова Г.С. Возрастная психология / Г.С. Абрамова. – М.: Академ, проект, 2001. –704 с.
2. Авдеева Н. Н. Вы и младенец: у истоков общения / Н.Н. Авдеева, С.Ю. Мещерякова. –М.: Педагогика, 1991.–160 с.
3. Ананьев Б. Г. Избранные психологические труды : в 2 т. / Б.Г. Ананьев; под ред.: А. А. Бодалева, Б. Ф. Ломова.–М., 1980.-Т. 1.-230с.
4. Ананьев Б. Г. Некоторые проблемы психологии взрослых / Б. Г. Ананьев. – М., 1973.
5. Выготский Л. С. Ранний возраст / Л. С. Выготский // Собрание сочинений : в 6 т. – М., 1992. –Т. 4. – С. 340-367.
6. Выготский Л. С. Детская психология / Л. С. Выготский // Собрание сочинений : в 6 т. –М., 1984. –Т. 4. –С. 256.
7. Гамезо М.В. Возрастная психология: личность от молодости к старости: учеб. пособие / М. В. Гамезо, В. С. Герасимова и др. –М.: Пед. общество России : Изд. Дом "Ноосфера", 1999. – 272 с.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Практичне заняття № 1 КРИЗИ ВІКОВОГО РОЗВИТКУ

Питання для обговорення

1. Поняття про нормативні кризи
2. Криза юнацького віку (криза ідентичності)
3. Криза дорослості та зрілості
4. Ненормативні кризи розвитку особистості

Основні поняття: віковий розвиток, криза розвитку, вікова періодизація, нормативна криза, соціалізація, культура.

Опрацювати статті та матеріали першоджерел:

Краснова О. В. "Мы" и "Они": эйджизм и самознание пожилых людей / О. В. Краснова // Психология зрелости и старения. - 2000. - № 3. - С. 18-36.

Реферати

1. Особливості пренатального та постнатального розвитку особистості
2. Культурні відмінності соціального розвитку особистості

Практичне заняття № 2

«ШКАЛА ОЦІНКИ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ ДИТИНИ В.МАНОВОЇ-ТОМОВОЇ (ВІД 4 ДО 52 ТИЖНІВ; ВІД 1 ДО 3 РОКІВ)»

Питання для обговорення

1. Історія створення методики «Стратегії поведінки людини у ситуації конфлікту».
2. Діагностичні можливості та обмеження у використанні
3. Особливості інтерпретації результатів дослідження

Опрацювати статті та матеріали першоджерел:

Васильюк Ф.Е. Жизненный мир и кризис: типологический анализ критических ситуаций // Психологический журнал. – 1995. – №3. – С. 90-101.

Практичне заняття № 3-5

ВИКОНАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИХ ЗАВДАНЬ

Практичні завдання

Заняття №1.

Формулювання дослідницьких проблем та пошук можливостей до використання методики у соціально-психологічних дослідженнях. Опис клієнтського запиту. Самодіагностика (за можливості) або виконання однієї дослідницької сесії з досліджуванним. Формулювання висновків дослідження.

Заняття №2.

Виконання I та II етапів професійно-орієнтованого заняття за алгоритмом. Представлення клієнтського запиту та постановка дослідницьких завдань. Методологічний та теоретичний аналіз проблеми. Опис необхідних для виконання завдання ресурсів. Передбачення проблемних моментів. Складання розгорнутого плану дослідження.

Заняття №3.

Презентація змодельованих результатів дослідження. Формулювання дослідницьких висновків та рекомендацій на їх основі (якщо такі можливі). Представлення результатів дослідження у діалогічній формі. Самоаналіз виконання завдання.

МОДУЛЬ 4. ПРОЕКТИВНІ МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ У ПСИХОЛОГІЇ

Назви змістових модулів і тем	денна форма					
	Всього годин	кількість годин				
		лекції	практичні	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Модуль IV. Проективні методи дослідження у психології						
Психологія родинних стосунків	8		2		6	
Методика «Малюнок сім'ї» (Г.Т. Хоментаскас)	8		2		6	
Виконання професійно-орієнтованих завдань	14		6		8	
Разом за Модуль № 4	30		10		20	

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Практичне заняття № 1 ПСИХОЛОГІЯ РОДИННИХ СТОСУНКІВ

Питання для обговорення

1. Сім'я як соціальна група
2. Психологія стосунків батьків та дитини
3. Психологія взаємовідносин у підлітковому середовищі
4. Сімейні кризи та їх подолання

Основні поняття: сім'я, родина, рольові очікування, підлітковий вік, криза взаємовідносин, кризи розвитку, сімейна криза.

Опрацювати статті та матеріали першоджерел:

Волкова А.Н. Опыт исследования супружеской неверности // Психология семьи. - Самара: Издат. Дом «Бахрах-Х». 2002. - С.513-520.

Реферати

1. Психологічні детермінанти подружніх зрад
2. Психологія сімейних відносин у ісламських країнах

Практичне заняття № 2 МЕТОДИКА «МАЛЮНОК СІМ'Ї» (Г.Т. ХОМЕНТАУСКАС)

Питання для обговорення

1. Історія створення методики «Малюнок сім'ї» (Г.Т. Хоментаскас)
2. Діагностичні можливості та обмеження у використанні

3. Особливості інтерпретації результатів дослідження

Опрацювати статті та матеріали першоджерел:

Хоментаскас Г. Использование детского рисунка для исследования внутрисемейных отношений // Вопросы психологии. – 1986. - №.1. – С. 165-171

Реферати

1. Використання проєктивних методів в психології
2. Причини виникнення батьківсько-дитячих конфліктів в підлітковому віці

Практичне заняття № 2-4 **ВИКОНАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИХ ЗАВДАНЬ**

Практичні завдання

Заняття №1.

Формулювання дослідницьких проблем та пошук можливостей до використання методики у соціально-психологічних дослідженнях. Опис клієнтського запиту. Самодіагностика (за можливості) або виконання однієї дослідницької сесії з досліджуванним. Формулювання висновків дослідження.

Заняття №2.

Виконання I та II етапів професійно-орієнтованого заняття за алгоритмом. Представлення клієнтського запиту та постановка дослідницьких завдань. Методологічний та теоретичний аналіз проблеми. Опис необхідних для виконання завдання ресурсів. Передбачення проблемних моментів. Складання розгорнутого плану дослідження.

Заняття №3.

Презентація змодельованих результатів дослідження. Формулювання дослідницьких висновків та рекомендацій на їх основі (якщо такі можливі). Представлення результатів дослідження у діалогічній формі. Самоаналіз виконання завдання.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бодалев А.А. Восприятие человека человеком. – Л., 1965. – 123 с.
2. Болдырева С.А. Рисунки детей дошкольного возраста, больных шизофренией. – М., 1974. – 159 с.
3. Захаров А.И. Лечение неврозов у детей // Гарбузов В.И., Захаров А.И., Исаев Д.Н. Неврозы у детей и их лечение. Л., 1977. – С. 192-264.
4. Кольцова М.М. Развитие сигнальных систем действительности у детей. – Л., 1980. – 164 с.
5. Мухина В.С. Изобразительная деятельность ребенка как форма усвоения социального опыта. – М., 1981. – 238 с.
6. Соколова Е.Т. Проективные методы исследования личности. – М., 1980. – 176 с.
7. Эйдемиллер Э.Г., Юстицкис В. Психология и психотерапия семьи. СПб.: Издательство «Питер», 1999. – 656 с.

МОДУЛЬ V. МЕТОДИ ВИВЧЕННЯ ОСОБИСТОСТІ. ІДЕОГРАФІЧНІ МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Назви змістових модулів і тем	денна форма					
	Всього годин	кількість годин				
		лекції	практичні	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Модуль V. Методи вивчення особистості. Ідеографічні методи дослідження						
Використання біографічного методу в психології	8		2		6	
Методика багатофакторного дослідження особистості Р. Кеттелла (форма С)	8		2		6	
Виконання професійно-орієнтованих завдань	14		6		8	
Разом за Модуль № 5	30		10		20	

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Практичне заняття № 1 ВИКОРИСТАННЯ БІОГРАФІЧНОГО МЕТОДУ В СОЦІОЛОГІЇ

Питання для обговорення

1. Біографічна стратегія дослідження
2. Використання особистісних опитувальників для діагностики особистості
3. Автобіографія як спосіб вивчення життєвого шляху особистості
4. Використання ідеографічних методів у психології

Основні поняття: біографічний метод, контент-аналіз, методи аналізу, ідеографічні методи дослідження.

Опрацювати статті та матеріали першоджерел:

Фуко М. *Що таке автор? // Слово. Знак. Дискурс: Антологія світо-вої літературно-критичної думки XX ст. / За ред. М.Зубрицької. – Львів: Літопис, 1996. – С. 442–456.*

Реферати

1. Феномен персоналізації автора у літературі
2. Ідеографічні дослідження творчо-обдарованих людей

Практичне заняття № 1 МЕТОДИКА БАГАТОФАКТОРНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБИСТОСТІ Р. КЕТТЕЛЛА (ФОРМА С)

Питання для обговорення

1. Історія створення методики багатофакторного дослідження особистості Р. Кеттелла (форма С)
2. Діагностичні можливості та обмеження у використанні
3. Особливості інтерпретації результатів дослідження

Основні поняття: факторний аналіз, риси особистості, акцентуйовані риси особистості.

Опрацювати статті та матеріали першоджерел:

Мадди С. *Теории личности: сравнительный анализ. – СПб.: Речь, 2002. – 346 с.*

Реферати

1. Методик діагностики акцентуйованих рис особистості
2. Психопатологія особистості

Практичне заняття № 2-4 ВИКОНАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИХ ЗАВДАНЬ

Методика багатофакторного дослідження особистості Р. Кеттелла (форма С)

Практичні завдання

Заняття №1.

Формулювання дослідницьких проблем та пошук можливостей до використання

методики у соціально-психологічних дослідженнях. Опис клієнтського запиту. Самодіагностика (за можливості) або виконання однієї дослідницької сесії з досліджуваним. Формулювання висновків дослідження.

Заняття №2.

Виконання I та II етапів професійно-орієнтованого заняття за алгоритмом. Представлення клієнтського запиту та постановка дослідницьких завдань. Методологічний та теоретичний аналіз проблеми. Опис необхідних для виконання завдання ресурсів. Передбачення проблемних моментів. Складання розгорнутого плану дослідження.

Заняття №3.

Презентація змодельованих результатів дослідження. Формулювання дослідницьких висновків та рекомендацій на їх основі (якщо такі можливі). Представлення результатів дослідження у діалогічній формі. Самоаналіз виконання завдання.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Айзенк Г. Ю. Структура личности. – СПб.: Ювента; М.: «КСП+», 1999. – 464 с.
2. Балл Г. А. Концепция самоактуализации личности в гуманистической психологии. – К.; Донецк, 1993. – 32 с.
3. Варій М. І. Психологія особистості: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 592 с.
4. Зейгарник Б. В. Теории личности в зарубежной психологии. – М.: Изд-во МГУ, 1982. – 128 с.
5. Хорни К. Невротическая личность нашего времени. Самоанализ. – М.: Прогресс, 1993. – 480 с.

МОДУЛЬ VI. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ МОТИВАЦІЇ ТА ЕМОЦІЙ

Назви змістових модулів і тем	денна форма					
	Всього годин	кількість годин				
		лекції	практичні	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Модуль VI. Методи дослідження мотивації та емоцій						
Психологія емоцій та почуттів. Класифікації та систематика	8	2	2		4	
Вивчення потребової сфери особистості	4	2			2	
Мотивація професійної діяльності особистості	6		2		4	
Опитувальник внутрішньої мотивації Р. Раяна (адаптація В.О. Климчука, О.Л. Музики)	12		4		8	
Разом за Модуль № 6	30	4	8		18	

ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

Лекція № 1

ПСИХОЛОГІЯ ЕМОЦІЙ ТА ПОЧУТТІВ. КЛАСИФІКАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИКА

1. Визначення почуттів і їх фізіологічні основи
2. Форми переживання почуттів
3. Види почуттів
4. Вищі почуття та емоції

Лекція №2

ВИВЧЕННЯ ПОТРЕБОВОЇ СФЕРИ ОСОБИСТОСТІ

1. Психологічне вивчення потреб особистості
2. Мотиви та мотивація
3. Мотивація і діяльність
4. Мотивація особистості
5. Ідеографічні та номотетичні та ідеографічні методи дослідження
6. Опитування як метод пізнання психологічної реальності

Питання для обговорення

- Чи існують потреби, притаманні людині та тваринам?
- Як змінюються потреби з віком? Чи є відмінності між потребами представників різних культур?
- Яким чином мотивація впливає професійну діяльність?
- Що означає «полімотивація професійної діяльності»?
- Як змінюється мотивація професійної діяльності залежно від досвіду професійної діяльності?

Література до курсу

1. Асеев В.Г. Мотивация поведения и формирования личности. – М., 1976. – С. 6-75, 135-155.
2. Вилюнас В.К. Психологические механизмы мотивации человека. – М., 1990. – С. 11-284.
3. Годфруа Ж. Что такое психология? – М., 1992. – Т. 1. – С. 240-257, 264-275.
4. Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность. – М., 1982. – С. 189-206.
5. Маркова А.К. и др. Формирование мотивации учения. – М., 1990. – С. 122-179.
6. Мекхаузен Х. Мотивация и деятельность. – М., 1986. – Т. 1. – С. 12-405.
7. Миллер Д., Галантер Е., Прибрам К. Планы и структура поведения. – М., 1964. – С. 75-99.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Практичне заняття № 1

ПСИХОЛОГІЯ ЕМОЦІЙ ТА ПОЧУТТІВ. КЛАСИФІКАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИКА

Питання для обговорення

1. Біохімія емоцій
2. Емоції у тварин та людини.
3. Класифікація емоцій за Б.І. Додоновим
4. Класифікація емоцій за К. Ізардом
5. Візуальна психодіагностика емоційних станів за І.М. Юсуповим

Основні поняття: почуття, емоції, вищі почуття, афекти, емоційні розлади.

Опрацювати статті та матеріали першоджерел:

Изард К.Е. Эмоции человека: [Пер. с англ.] / Под ред. Л.Я. Гозмана, М.С. Егоровой. - М.: Изд-во МГУ, 1980. – 440 с.

Реферати

1. Вплив психоактивних речовин на емоції людини
2. Використання біографічного методу у психології

Практичне заняття № 2

МОТИВАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

Питання для обговорення

1. Мотиви та мотивація. Мотивація і діяльність
2. Внутрішня та зовнішня мотивація
3. Класифікація потреб за А. Маслоу
4. Карєрограма працівника
5. Заохочення професійної діяльності працівника

Основні поняття: мотивація, мотиви, потреби, карєрограма, професійний розвиток особистості, суб'єктивна картина життєвого шляху

Опрацювати статті та матеріали першоджерел:

Маслоу А. Мотивация и личность. 3-е изд. Пер. с англ. СПб.: Питер, 2008. – 352 с.

Реферати

1. Заохочення професійної діяльності
2. Втрата мотивації професійної діяльності

Практичне заняття № 3-4
ВИКОНАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИХ ЗАВДАНЬ
Опитувальник внутрішньої мотивації Р. Раяна (адаптація В.О. Климчука та О.Л. Музики)

Питання для обговорення

1. Теоретичні засади та історія виникнення методу
2. Теоретичні передумови та основні поняття
3. Особливості інтерпретації результатів дослідження

Практичні завдання

Заняття №1.

Формулювання дослідницьких проблем та пошук можливостей до використання методики у соціально-психологічних дослідженнях. Опис клієнтського запиту. Самодіагностика (за можливості) або виконання однієї дослідницької сесії з досліджуваним. Формулювання висновків дослідження.

Заняття №2.

Виконання I та II етапів професійно-орієнтованого заняття за алгоритмом. Представлення клієнтського запиту та постановка дослідницьких завдань. Методологічний та теоретичний аналіз проблеми. Опис необхідних для виконання завдання ресурсів. Передбачення проблемних моментів. Складання розгорнутого плану дослідження.

Презентація змодельованих результатів дослідження. Формулювання дослідницьких висновків та рекомендацій на їх основі (якщо такі можливі). Представлення результатів дослідження у діалогічній формі. Самоаналіз виконання завдання.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Мотивация и стимулирование трудовой деятельности; Проспект – Москва, 2012. – 534 с.
2. Ильин Е.П. Мотивация и мотивы; Питер - Москва, 2014. – 512 с.
3. Пономарев И.П. Мотивация работой в организации; Либроком – Москва, 2013. – 224 с.
4. Пряжников Н.С. Мотивация трудовой деятельности; Академия – Москва, 2012. – 338 с.

МОДУЛЬ VI. МЕТОДИ ВИВЧЕННЯ ЖИТТЄВОГО ШЛЯХУ ОСОБИСТОСТІ

Назви змістових модулів і тем	денна форма					
	Всього годин	кількість годин				
		лекції	практичні	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Модуль VII. Методи вивчення життєвого шляху особистості						
Психологічне вивчення життєвого шляху особистості	10	4	2		4	
Особистість у системі соціальних стосунків. Рефлексія дискретності життєвого шляху особистості	8		2		6	
Методи дослідження життєвого шляху особистості (Головаха Є.І., Кронік О.О.)	12		4		8	
Разом за Модуль № 7	30	4	8		18	

ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

Лекція № 1-2

ПСИХОЛОГІЧНЕ ВИВЧЕННЯ ЖИТТЄВОГО ШЛЯХУ ОСОБИСТОСТІ

1. Рефлексивні механізми психіки
2. Ідентичність особистості у часово-просторовому вимірі
3. Життєвий шлях особистості
4. Усвідомлення причинно-наслідкових зв'язків життєвого шляху
5. Кризи життєвого шляху
6. Аперцепція майбутнього
7. Дискретність життєвого шляху
8. Страх смерті

Питання для обговорення

- З якою метою здійснюється рефлексія життєвого шляху особистості?
- Яку роль відіграє рефлексія у процесі усвідомлення життєвого шляху особистості?
- Яким чином позначаються кризи життя на рефлексії життєвого шляху?
- З якою метою відбувається

Література до курсу

1. Абульханова-Славская К.А. Развитие личности в процессе жизнедеятельности // Психология формирования и развития личности. – М., 1981. – С. 19-45
2. Абульханова-Славская К.А. Стратегия жизни. – М. : Мысль, 1991. – 158 с.
3. Головаха Е.И., Кроник А.А. Психологическое время личности. – М. : Смысл, 2008. – 267 с.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Практичне заняття № 1

ПСИХОЛОГІЧНЕ ВИВЧЕННЯ ЖИТТЄВОГО ШЛЯХУ ОСОБИСТОСТІ

Питання для обговорення

1. Рефлексивні механізми психіки
2. Ідентичність особистості у часово-просторовому вимірі
3. Життєвий шлях особистості
4. Усвідомлення причинно-наслідкових зв'язків життєвого шляху
5. Кризи життєвого шляху

Основні поняття: життєвий шлях, життєва подія, рефлексія життєвого шляху, життєві кризи.

Опрацювати статті та матеріали першоджерел:

Климчук В.О. Життєвий шлях особистості. Математичне моделювання за допомогою багатомірного шкалювання // Соціальна психологія –2006. –№4(18). –С. 182-191.

Реферати

1. Життєвий шлях відомих людей: біографічні та автобіографічні порівняння
2. Життєдіяльність особистості в умовах суспільної невизначеності

Практичне заняття № 2

ОСОБИСТІСТЬ У СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНИХ СТОСУНКІВ. РЕФЛЕКСІЯ ДИСКРЕТНОСТІ ЖИТТЄВОГО ШЛЯХУ ОСОБИСТОСТІ

Питання для обговорення

1. Життєвий шлях в умовах культури: порівняльні аспекти
2. Усвідомлення особистісної самопричинності життя
3. Життєвий світ особистості
4. Святковість та буденність як ресурси рефлексії життєвого шляху особистості

Основні поняття: культура, соціокультурні дискретні, аналіз культури з точки зору, життєві кризи.

Опрацювати статті та матеріали першоджерел:

Головаха Е.И., Кроник А.А. Психологическое время личности. –Киев: Наукова думка, 1984. – 208с.

Реферати

1. Життєвий розвиток в умовах культурних трансформацій
2. Особистісна невизначеність

Практичне заняття № 3-4
ВИКОНАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИХ ЗАВДАНЬ
Методика «Каузометрія» (Кронік О.О., Головаха Є.І.)

Питання для обговорення

1. Теоретичні засади та історія виникнення методу
2. Теоретичні передумови та основні поняття
3. Особливості інтерпретації результатів дослідження

Практичні завдання

Заняття №1.

Формулювання дослідницьких проблем та пошук можливостей до використання методики у соціально-психологічних дослідженнях. Опис клієнтського запиту. Самодіагностика (за можливості) або виконання однієї дослідницької сесії з досліджуванним. Формулювання висновків дослідження.

Заняття №2.

Виконання I та II етапів професійно-орієнтованого заняття за алгоритмом. Представлення клієнтського запиту та постановка дослідницьких завдань. Методологічний та теоретичний аналіз проблеми. Опис необхідних для виконання завдання ресурсів. Передбачення проблемних моментів. Складання розгорнутого плану дослідження.

Презентація змодельованих результатів дослідження. Формулювання дослідницьких висновків та рекомендацій на їх основі (якщо такі можливі). Представлення результатів дослідження у діалогічній формі. Самоаналіз виконання завдання.

ЗАЛІКОВІ ЗАВДАННЯ

Оцінка за залік складається з оцінок письмової відповіді на теоретичне питання (40 балів) та оцінки за виконане професійно-орієнтоване завдання. Оцінка за ПОЗ, виконаних на семінарських завданнях, може бути врахована за умови їх 100% виконання.

Питання до заліку 1 семестр

1. Предмет та завдання сучасної психології
2. Зв'язок психології з іншими соціо-гуманітарними науками
3. Історичний експурс становлення психології у межах міфології
4. Філософський період розвитку психології
5. Галузі психології
6. Методи у психології. Поняття про об'єктивні та суб'єктивні методи пізнання соціально-психологічної реальності
7. Систематика методів психологічного пізнання
8. Принципи проведення психологічних досліджень
9. Ідеографічні та номотетичні та ідеографічні методи дослідження
10. Опитування як метод пізнання психологічної реальності
11. Експериментальне вивчення соціально-психологічних явищ
12. Етапи та зміст психологічного експерименту
13. Експериментальні змінні та засоби їх контролю.
14. Експериментальні плани
15. Доекспериментальні та квазіекспериментальні плани
16. Валідність та надійність психологічного експерименту
17. Етичні проблеми у психології
18. Етика спілкування у роботі практичного психолога
19. Етичний кодекс психолога
20. Основні етичні протиріччя, принципи, правила та стандарти у роботі психолога
21. Норми професійної етики для розробників та користувачів психодіагностичних методик
22. Методи психологічних досліджень.
23. Класифікація методів психологічних досліджень
24. Принципи проведення психологічних досліджень
25. Ідеографічний та номотетичний підхід у психодіагностиці
26. Використання методів математичної статистики у соціально-психологічних дослідженнях
27. Кореляційні дослідження та їх проведення
28. Міське життя як психологічний досвід.
29. До проблеми дотримання соціальних норм: експеримент в метро.
30. Деякі умови підпорядкування / не підпорядкування авторитету.
31. Індивід і група
32. Людина в мережі комунікацій
33. Експериментальна взаємодія
34. Етичні аспекти психологічних досліджень
35. Згода на участь у психологічному дослідженні
36. Правове регулювання психологічних досліджень

37. Наукове шахрайство та чистота експерименту
38. Психологічна сумісність як умова успішності діяльності.
39. Організаційна структура групи та психологічна сумісність.
40. Соціальний конфлікт та його виникнення. Організаційно-психологічні умови вирішення соціальних конфліктів.
41. Подолання виробничих конфліктів через популяризацію людської різноманітності
42. Проблема вікової періодизації у соціальній антропології
43. Періодизація вікового розвитку Д. Б. Ельконіна
44. Періодизація вікового розвитку Е. Еріксона
45. Теорії поколінь Е. Хувер та У. Штраус
46. Нормативні кризи вікового розвитку
47. Поняття про нормативні кризи
48. Криза юнацького віку (криза ідентичності)
49. Криза дорослості та зрілості
50. Ненормативні кризи розвитку особистості
51. Сім'я як соціальна група
52. Психологія стосунків батьків та дитини
53. Психологія взаємовідносин у підлітковому середовищі
54. Сімейні кризи та їх подолання
55. Біографічна стратегія дослідження
56. Використання особистісних опитувальників для діагностики особистості
57. Автобіографія як спосіб вивчення життєвого шляху особистості
58. Використання ідеографічних методів у психології

Питання до заліку 2 семестр

1. Визначення почуттів і їх фізіологічні основи
2. Форми переживання почуттів
3. Види почуттів
4. Вищі почуття та емоції
5. Психологічне вивчення потреб особистості
6. Мотиви та мотивація
7. Мотивація і діяльність
8. Мотивація особистості
9. Ідеографічні та номотетичні та ідеографічні методи дослідження
10. Опитування як метод пізнання психологічної реальності
11. Біохімія емоцій
12. Емоції у тварин та людини.
13. Класифікація емоцій за Б.І. Додоновим
14. Класифікація емоцій за К. Ізардом
15. Візуальна психодіагностика емоційних станів за І.М. Юсуповим
16. Мотиви та мотивація. Мотивація і діяльність
17. Внутрішня та зовнішня мотивація
18. Класифікація потреб за А. Маслоу
19. Карєрограма працівника
20. Заохочення професійної діяльності працівника
21. Рефлексивні механізми психіки
22. Ідентичність особистості у часово-просторовому вимірі
23. Життєвий шлях особистості
24. Усвідомлення причинно-наслідкових зв'язків життєвого шляху

25. Кризи життєвого шляху
26. Аперцепція майбутнього
27. Дискретність життєвого шляху
28. Страх смерті
29. Рефлексивні механізми психіки
30. Ідентичність особистості у часово-просторовому вимірі
31. Життєвий шлях особистості
32. Усвідомлення причинно-наслідкових зв'язків життєвого шляху
- 33.** Кризи життєвого шляху
34. Життєвий шлях в умовах культури: порівняльні аспекти
35. Усвідомлення особистісної самопричинності життя
36. Життєвий світ особистості
37. Святковість та буденність як ресурси рефлексії життєвого шляху особистості

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗВІТУ ЗА ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ

96-100 балів	• Практичне завдання зроблене правильно, самостійно і відповідно до вимог. • При виконанні практичного завдання студент виявив творчий оригінальний підхід, ґрунтовність знань. • У психодіагностичних дослідженнях наявний бланк відповідей, заповнений власноруч досліджуваним або дослідником. • Кількісна обробка результатів виконана правильно і за усіма показниками. • Зроблено якісний аналіз усіх показників. Аналіз детальний та послідовний. • Зроблено інтерпретацію отриманих результатів. Інтерпретація містить узагальнену характеристику досліджуваного явища, описуються можливі причини такого результату, зазначаються типологічні особливості досліджуваних. • Є рекомендації щодо проведення консультативної, корекційної або розвивально-відновлювальної роботи. Наведено приклади конкретних технік або завдань, які можуть бути використані. • Звіт написаний стилістично та граматично правильно з використанням професійних термінів. • Звіт оформлений відповідно до вимог. • Звіт здано на лабораторному занятті.
91-95 балів	• Практичне завдання зроблене правильно, самостійно і відповідно до вимог. • При виконанні практичного завдання студент виявив творчий ґрунтовність знань. • У психодіагностичних дослідженнях наявний бланк відповідей, заповнений власноруч досліджуваним або дослідником. • Кількісна обробка результатів виконана правильно і за усіма показниками. • Зроблено якісний аналіз усіх показників. Аналіз детальний та послідовний. • Зроблено інтерпретацію результатів. Інтерпретація містить узагальнену характеристику досліджуваного явища, описуються можливі причини такого результату, зазначаються типологічні особливості. • Є рекомендації щодо проведення консультативної, корекційної або розвивально-відновлювальної роботи. Рекомендації конкретизовані відносно одержаних результатів. • Звіт написаний стилістично та граматично правильно з використанням професійних термінів. • Звіт оформлений відповідно до вимог. • Звіт здано на лабораторному занятті.
85-90 балів	• Практичне завдання зроблене правильно, відповідно до вимог. • При виконанні практичного завдання студент виявив знання, що

	вказують на його достатню обізнаність з темою. • У психодіагностичних дослідженнях наявний бланк відповідей, заповнений власноруч досліджуваним або дослідником. • Кількісна обробка результатів виконана правильно і за усіма показниками. • Зроблено якісний аналіз усіх показників. • Зроблено інтерпретацію результатів. Інтерпретація містить узагальнену характеристику досліджуваного явища, зазначаються типологічні особливості. • Є рекомендації щодо проведення консультативної, корекційної або розвивально-відновлювальної роботи. • Звіт написаний стилістично та граматично правильно з використанням професійних термінів. • Звіт оформлений відповідно до вимог. • Звіт здано на лабораторному занятті.
75-84 бали	• Практичне завдання зроблене відповідно до вимог з незначними помилками, які студент здатен самостійно виправити. • При виконанні практичного завдання студент виявив достатній рівень знань. • У психодіагностичних дослідженнях наявний бланк відповідей, заповнений власноруч досліджуваним або дослідником. • Кількісна обробка результатів виконана правильно та за усіма показниками. • Зроблено якісний аналіз усіх показників. • Зроблено інтерпретацію результатів. Інтерпретація містить узагальнену характеристику досліджуваного явища, зазначаються типологічні особливості. • Є рекомендації щодо проведення консультативної або корекційної роботи. • У звіті є незначні стилістичні та граматичні помилки, використано професійні терміни. • Звіт оформлений відповідно до вимог. • Звіт здано на лабораторному занятті.
71-74 бали	• Практичне завдання зроблене відповідно до вимог, наявні помилки істотно не вплинули на результати. • При виконанні практичного завдання студент виявив дискретні знання з теми. • У психодіагностичних дослідженнях наявний бланк відповідей, заповнений власноруч досліджуваним або дослідником. • Кількісна обробка результатів виконана правильно і за усіма показниками. • Якісний аналіз показників поверховий. • Зроблено інтерпретацію результатів. Інтерпретація містить узагальнену характеристику досліджуваного явища. • Є загальні рекомендації щодо проведення консультативної, корекційної або розвивально-відновлювальної роботи. • У звіті є незначні стилістичні та граматичні помилки. • Звіт оформлений відповідно до вимог. • Звіт здано на лабораторному занятті.

61-70 балів	• Практичне завдання зроблене з незначними помилками. • При виконанні практичного завдання студент виявив рівень знань, достатній для виконання практичного завдання. • У психодіагностичних дослідженнях наявний бланк відповідей, заповнений власноруч досліджуваним або дослідником. • Кількісна обробка результатів виконана правильно і за усіма показниками. • Якісний аналіз показників поверховий. • Зроблено інтерпретацію результатів, яка є повторенням якісного аналізу. • У звіті є незначні стилістичні та граматичні помилки. • Звіт оформлений відповідно до вимог. • Звіт здано на лабораторному занятті.
0-60 балів	Наявні істотні помилки у виконанні практичного завдання.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПМР ТА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Вид завдання	Оцінка	Вимоги до знань та умінь студентів
Тестове	4 бали	Правильна відповідь на тестове завдання.
	0 балів	Неправильна відповідь на тестове завдання.
<i>Максимальна кількість балів</i>	20 балів	
Теоретичне	0-9 балів	Несвідоме, механічне відтворення матеріалу зі значними помилками та прогалинами; судження необґрунтовані; недостатньо проявляється самостійність мислення. Відповідь містить стилістичні та граматичні помилки.
	10-16 балів	Свідоме відтворення матеріалу з незначними помилками; дещо порушено логічність та послідовність викладу; недостатньо проявляється самостійність мислення. Відповідь стилістично правильна, містить незначні граматичні помилки.
	17-23 бали	Свідоме і повне відтворення матеріалу з деякими неточностями у другорядному матеріалі; виклад матеріалу достатньо обґрунтований, дещо порушено послідовність викладу. Відповідь стилістично та граматично правильна.
	24-30 балів	Виклад матеріалу глибоко обґрунтований, логічний, переконливий. Відповідь містить власні приклади, що свідчить про творче застосування матеріалу. Відповідь стилістично та граматично правильна.
<i>Максимальна кількість балів</i>	30 балів	

Професійно-орієнтоване	50-46 балів	• Практичне завдання зроблене правильно, самостійно і відповідно до вимог. • При виконанні практичного завдання студент виявив творчий оригінальний підхід, ґрунтовність знань. • У психодіагностичних дослідженнях наявний бланк відповідей, заповнений власноруч досліджуваним або дослідником. • Кількісна обробка результатів виконана правильно і за усіма показниками. • Зроблено якісний аналіз усіх показників. Аналіз детальний та послідовний. • Зроблено інтерпретацію отриманих результатів. Інтерпретація містить узагальнену характеристику досліджуваного явища, описуються можливі причини такого результату, зазначаються типологічні особливості досліджуваних. • Є рекомендації щодо проведення консультативної, корекційної або розвивально-відновлювальної роботи. Наведено приклади конкретних технік або завдань, які можуть бути використані. • Завдання написане стилістично та граматично правильно з використанням професійних термінів.
	45-38 бали	• Практичне завдання зроблене правильно, відповідно до вимог. • При виконанні практичного завдання студент виявив знання, що вказують на його достатню обізнаність з темою. • У психодіагностичних дослідженнях наявний бланк відповідей, заповнений власноруч досліджуваним або дослідником. • Кількісна обробка результатів виконана правильно і за усіма показниками. • Зроблено якісний аналіз усіх показників. • Зроблено інтерпретацію результатів. Інтерпретація містить узагальнену характеристику досліджуваного явища, зазначаються типологічні особливості. • Є рекомендації щодо проведення консультативної, корекційної або розвивально-відновлювальної роботи. • Звіт написаний стилістично та граматично правильно з використанням професійних термінів.
	30-37 балів	• Практичне завдання зроблене з незначними помилками. • При виконанні практичного завдання студент виявив рівень знань, достатній для виконання практичного завдання. • У психодіагностичних дослідженнях наявний бланк відповідей, заповнений власноруч досліджуваним або дослідником.

		• Кількісна обробка результатів виконана правильно і за усіма показниками. • Якісний аналіз показників поверховий. • Зроблено інтерпретацію результатів, яка є повторенням якісного аналізу. • У звіті є незначні стилістичні та граматичні помилки.
	0-29 балів	• Наявні істотні помилки.
Максимальна кількість балів	50 балів	
Всього	100 балів	